



Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

XIII istiqamət Layihə. www.kivdf.gov.az

Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi

Layihə üçün

Müasir Azərbaycan dövləti özünün məqsədyönlü daxili və xarici siyasəti, harmonik və sabit inkişafı ilə bütün dünyanın diqqət mərkəzindədir. Burada dövlətin iqtisadi, sosial və siyasi həyatındakı inkişafı, dövlət-din münasibətlərində, eləcə də multikulturalizmin və tolerantlıq sahəsindəki sabitliyi və harmoniyani xüsusi qeyd etmək lazımdır. Çünki bu gün dünyanın bir çox dövlətlərində baş verən dini və milli münaqişələr fonunda ölkəmizdə həyatımızın bütün sahələrində, eləcə də, dini-millə münasibətlərdə sabitliyin hökm sürməsi Azərbaycan dövlətinin apardığı məqsədyönlü siyasətin nəticəsidir.

Məhz bu siyasət Azərbaycanı dünyada tolerant və multikultural dəyərlərə yüksək qiymət verən nümunəvi ölkə kimi tanıdıb. Azərbaycanda müxtəlif dini konfessiyaların, dini təriqətlərin mövcudluğuna baxmayaraq, onların arasında heç bir qarşıdurma hallarının müşahidə olunmaması da, bilavasitə dövlətin həyata keçirdiyi multikulturalizm siyasətinin təcəssümüdür. Son zamanlar dünyanın bəzi ölkələrində dini baxımdan məzhəblər və təriqətlər arasında qarşıdurma, toqquşma halları artıb, din pərdəsi altında gizlənən radikal, ekstremist qrupların həmin ölkələrdə öz məqsədlərinə çatmaq üçün din amilindən sui-istifadə etdiklərini müşahidə edirik, ancaq Azərbaycan bütün bu proseslərdə özünü qorumağı bacardı. Bu da heç şübhəsiz ki, ölkəmizdə xalq dövlətin birliyi və həmrəyliyi ilə mümkün olub.

Ölkəmizdə son onilliklər ərzində mədəniyyətlərarası dialoq, multikulturalizm, həmçinin müsəlmanlar, xristianlar və yəhudilər arasındakı münasibətlər daha da möhkəmlənib, bütün dini konfessiyaların sərbəst fəaliyyəti üçün lazımi şərait yaradılıb. Bu gün istər xristian və yəhudi, istərsə də müsəlman dövlətlərindən ölkəmizə səfər edən nümayəndələr Azərbaycandakı bu sabitliyi, multikultural və tolerant mühiti görür və onu yüksək dəyərləndirirlər.

Məlumdur ki, keçən il Azərbaycanda Dünya Dini Liderlərinin 2-ci zirvə toplantısı keçirildi. Həmin mütəbər tədbirdə dünyanın tanınmış dini liderləri ilə yanaşı, həm də bir çox tanınmış siyasətçilər, jurnalistlər və elm xadimləri də yaxından iştirak etdilər. Bu insanlar dünya düzəni üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edən bu toplantıdakı çıxışlarında Azərbaycandakı dini durumu, multikultural və tolerantlıq mühitini yüksək qiymətlən-

dirdilər. Tədbir iştirakçıları öz çıxışlarında da etiraf etdilər ki, bütün bu nailiyyətlərin əldə olunmasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin apardığı uğurlu dövlət-din siyasəti mühüm rol oynayır.

Eyni zamanda Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərliyi ilə Azərbaycanın multikultural, tolerant dəyərlərinin dünya miqyasında tanıtılması istiqamətində gördüyü qlobal işlərin nəticəsidir ki, Azərbaycan multikulturalizmi bu gün dünyanın

di. Bunun qarşısının alınması üçün dövlət səviyyəsində mühüm tədbirlər planı hazırlanaraq həyata keçirildi. Məhz həmin tədbirlərin nəticəsidir ki, artıq Azərbaycandan xaricdə fəaliyyət göstərən ekstremist silahlı qruplara qoşulma halları sifra endirilib. Son bir ildə belə bir halın baş verməsi barədə isə ümumiyyətlə, heç bir məlumat yoxdur. Burada Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin, Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin, eləcə də Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin həyata keçirdiyi maarifləndirmə işləri ilə yanaşı, həm də hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyətini xüsusi qeyd etmək lazımdır. Həmin qurumlarla birgə aparılan profilaktik tədbirlərin də Azərbaycan vətəndaşlarının xaricdə ekstremist qruplara qoşulmasının qarşısının alınmasında mühüm rol olub.

Qeyd etmək lazımdır ki, ölkəmizdəki multikultural mühitin dünya miqyasında təbliği baxımından Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin "Azərbaycan multikulturalizmi" fənninin xaricdə və ölkə universitetlərində tədrisi" layihəsi çərçivəsində gördüyü işlər də, artıq özünün sə-

icmaların rolu", "Milli dəyərlərin təbliğində dövlət siyasəti" və digər mövzular ətrafında geniş müzakirələr aparılıb. Həmin müzakirələrdə Azərbaycan-Ermənistan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı mövzuya da toxunulub, işğal olunmuş ərazilərdə milli və mənəvi dəyərlərimizin ermənilər tərəfindən vəhşicəsinə məhv edilməsi faktı da dolğun şəkildə tələbələrə diqqətinə çatdırılıb. Bu və digər mövzular ətrafında mütəmadi olaraq sosial elmlər fakültəsinin professor və müəllim heyəti ilə də müzakirələr aparılır, debatlar keçirilir. Bu müzakirələr zamanı həm də Multikulturalizm Mərkəzi ilə Frayburq Universiteti arasında mövcud əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi perspektivləri müzakirə olunub.

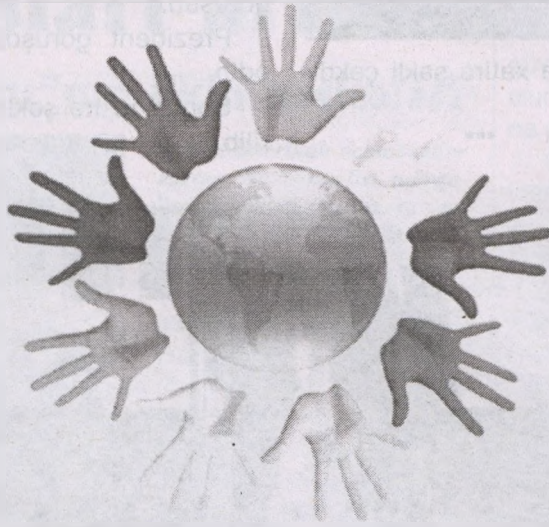
Onu da qeyd etmək lazımdır ki, ölkəmizin beynəlxalq arenadakı müsbət imicinin möhkəmləndirilməsi, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, eləcə də mədəni müxtəlifliyin idarə edilməsi sahəsində əldə etdiyi uğurlu təcrübənin təbliği məqsədilə, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi Azərbaycan multikulturalizminə həsr edilən müzakirələri digər xarici ölkə universitetlərində

nin direktoru Kiril Feferman Bakıya son səfəri zaman etiraf edib ki, Azərbaycana Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin dəvəti ilə gəlib: "Azərbaycan çox maraqlı ölkədir. Burada ilk dəfə 2004-cü ildə olmuşam. Bu, ikinci səfərimdir. Azərbaycan sürətlə inkişaf edir və daha da gözəlləşib. Budəfəki səfərimdə əhalinin əlvan mozaikasını daha yaxşı başa düşdüm və öyrəndim. Onların münasibəti çox nəzakətli və mehribandır".

Professor Kiril Feferman Rusiya dağ yəhudilərinin "STMEGI.com" informasiya portalına eksklüziv müsahibəsində də qeyd edib ki, Azərbaycan təkcə Qafqazda deyil, həm də bir çox digər ölkələr üçün nümunədir: "Burada millətlərarası münasibətlər harmonikdir. Ətrafda qiyamət qopur, Azərbaycanda isə sakitlikdir. Allah eləsin, belə vəziyyət sonuzadək davam etsin. Mən bu dəfə Qubada (o cümlədən Qırmızı Qəsəbədə) və Xaçmazda oldum. Biz dağ yəhudilərinin və ləzgilərin necə yaşadıklarına baxdıq. Çox maraqlı idi. Bir tarixçi və keçmiş sovet adamı kimi, bəzi mətləbləri bildirdim. Azərbaycanda yəhudi mədə-

BBMM Azərbaycan multikulturalizminin xarici ölkə universitetlərində tədris olunmasında maraqlıdır

Azərbaycanda dinin siyasiləşdirilməsi cəhdlərinin qarşısı alınır çünki yolverilməzdir



bir çox ölkələrində nümunəvi model kimi tətbiq və təbliğ olunur.

Azərbaycan multikulturalizminin və tolerantlığının təbliği və təşviqi istiqamətində görülən bütün işlərə baxmayaraq, bu gün də dini siyasiləşdirmək, dindən sui-istifadə etməklə cəmiyyətdə çətinlik yaratmağa cəhd edənlər də yox deyil. Onlar düşünən də olub, bu gün də var. Ancaq onların qarşısını almaq üçün Azərbaycanda elə qətiyyətli və qanuni yollardan istifadə olunur ki, onlar öz niyyətlərinə çata bilmirlər. Bu mübarizədə təkcə dövlət deyil, bütövlükdə Azərbaycan cəmiyyəti, Azərbaycan xalqı da yaxından iştirak edir. Azərbaycan xalqı dini inanclarına sadıq bir xalq olaraq, daim dindən bu formada istifadəyə qarşı çıxır və bu sahədə çox yüksək fəallıq göstərir. Din xadimlərimiz də məscidlərdə, kilsələrdə, sinaqoqlarda apardıkları maarifləndirmə işləri zamanı dinin hər hansı bir formada siyasiləşdirilməsinin qarşısını alır və bununla da ölkədə sabitliyin qorunmasına xidmət etmiş olurlar.

Bu da insanlarda əminlik yaradır ki, Azərbaycanda dini istismar etmək cəhdlərinin qarşısı alınır və bundan sonra da alınacaq, bu yola qədəm qoyan radikallar isə işə olunaraq qanun qarşısında cavab verməli olacaqlar.

Bilirsiniz ki, bir müddət əvvəl Azərbaycan vətəndaşlarının xaricdə qanunsuz silahlı qruplara qoşulması halları geniş yayılmış-

mərəli nəticələrini verməkdədir. İsveçrənin nüfuzlu Frayburq Universitetində "Azərbaycan multikulturalizmi" fənninin tədris olunması və növbəti müzakirələrin sona çatması da, layihənin daha bir uğurlu nəticəsi saymaq olar. Çünki orada təqdim olunan müzakirələr tələbələr tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

Müzakirələr bu ilin 19-29 fevral tarixlərində BBMM-in və Frayburq Universitetinin "Sosial elmlər" fakültəsinin təşkilatçılığı ilə tarix, sosial elmlər, ilahiyyat və antropologiya fakültələrinin tələbələrindən iştirakı ilə keçirilib. 20-dən çox tələbənin iştirak etdiyi dərslərdə "Mədəni müxtəliflik kontekstində milli kimlik", "Dövlət-din münasibətləri", "Radikalizmle mübarizədə dini

də davam etdirməkdə qərarlıdır və bu istiqamətdə fəaliyyətini davam etdirir.

Bu da sevindirici faktır ki, fevralın 17-də İndoneziyanın Qajah Mada Universitetində "Azərbaycan multikulturalizmi" fənninin tədrisinə start verilib. Proqram çərçivəsində fevralın 26-da keçirilən ilk dərs, məhz Xocalı soyqırımının 28-ci il dönümünə həsr edilib. Tədris zamanı tələbələrə ermənilərin Azərbaycana qarşı təcavüzkar hüzaribəsi və Xocalı soyqırımını haqqında ətraflı məlumat verilib. Xocalı soyqırımını ilə bağlı çəkilən sənədli filmlər ("Khojaly genocide documentary", "Endless corridor" - İndoneziya dilində subtitrlərdə) nümayiş olunub.

Ariel Universitetinin professoru, Holokostu Öyrənmə Mərkəzi

niyyətinin dəyərlərindən çoxunu qoruyub saxlamaq mümkün olub".

Professor Kiril Fefermanın fikrincə, Azərbaycan ilə İsrail arasında bir sıra mühüm məsələlərə dair ümumi maraqlar mövcuddur. Elə bunun özü yaxınlaşma üçün ciddi amildir: "Qayğısız keçmiş başqa bir məqamdır. İstər başqa dövlətlər, istərsə də başqa xalqlar arasında belə "kapitala" çox nadir hallarda təsadüf olunur. Fikrimi diplomatik dillə ifadə etsəm, münasibətlər yaxşıdır, lakin onların daha böyük inkişaf potensialı var... Mən bir tarixçi kimi, postsovet məkanında antisemitizm təzahürlərini müşahidə edirəm, fərdi və qrup səviyyələrində belə həyəcanlar bir çox ölkələrdə yaşanır... Antisemitizm ilə əlaqədar Azərbaycan barədə deməyə sözüm yoxdur. Azərbaycan təmiz və rəqə kimidir və monitoringlə məşğul olduğum bütün dövr ərzində bu ölkədə antisemitizm təzahürləri barədə heç nə eşitmədim. Bu, yerli əhalinin yetərinə tolerant olmasının təsdiqi və müdrik dövlət siyasətinin nəticəsidir".

"Paralel"-in
Araşdırma Qrupu

Yazı Azərbaycan
Respublikasının
Prezidenti yanında
KİV-ə Dövlət Dəstəyi
Fondunun maliyyə
dəstəyi ilə çap olunub